2022

M.A.

4th Semester Examination

SANSKRIT

PAPER—SAN-404

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः। (देवनागर्या)

SAN-404A (DRAMA)

Group – A

1. प्रश्नद्वयं समाधेयम् – 2×2

(a) चारुदत्तस्य पत्न्याः नाम किम्?

(b) मृच्छकटिके मुख्यः रसः कः?

(c) मृच्छकटिकस्य प्रथमद्वितीयाङ्कयोः नाम किम्?

2. यथेच्छं श्लोकद्वयं व्याख्यायताम् — 2×4

(a) लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नभः।

असत्पुरुषसेवेव दृष्टिर्विफलतां गता॥

(b) त्वं वापीव लतेव नैरिव जनं वेश्यासि सर्वं भज।

(c) किं यासि वालकदलीव विकम्पमाना रक्तांशुकं पवनलोलदशं वहन्ती।

रक्तोत्पलप्रकरकुट्मलमुत्सृजन्ती टंकैर्मनःशिलगुहेव विदार्यमाणा॥

3. एकः प्रश्नः समाधेयः — 1×8

(a) ग्रन्थानुसारं चारुदत्तस्य चरित्रचित्रणं कुरु।

(b) 'अहो निधनता सर्वापदामास्पदम्' — इति वचनस्य याथार्थ्यं श्लोकोल्लेखपुरःसरं प्रतिपादयत।

Group – B

4. प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×2

(a) मुद्राराक्षसे कति अङ्काः सन्ति? तेषां नामानि कानि?

(b) क्षपणकशब्दस्य कोऽर्थः? विष्णुगुप्तेन क्षपणकनाम्ना कोऽभिहितः भवति स्म।

(c) मुद्राराक्षसस्य रचयिता कः? नाट्यकारेण नान्द्यंशे कस्य देवस्योल्लेखः विहितः?

5. यथेच्छं श्लोकद्वयं व्याख्यायताम् — 2×4

(a) सुलभेष्यर्थलाभेषु परसंवेदने जनः।

क इदं दुष्करं कुर्य्यादिदानीं शिविना विना॥

(b) चीयते वालिशस्यापि सत्क्षेत्रपतिताकृषिः।

न शालेः स्तम्भकरिता वप्तुर्गुणमपेक्षते।।

(c) ऐश्वर्यादनपेतमीश्वरमयं लोकोऽर्थतः सेवते

तं गच्छन्त्यनु ये विपत्तिषु पुनस्ते तत्प्रतिष्ठाशया।

भर्त्तुर्ये प्रलयेऽपि पूर्वसुकृतासङ्गेन निःसङ्गया

भक्त्या कार्यधुरां वहन्ति कृतिनस्ते दुर्लभास्तादृशाः।।

6. एकः प्रश्नः समाधेयः — 1×8

(a) मुद्रारक्षिसनाटकस्य नामकरणं यथार्थं न वेति विचार्यताम्।

(b) मुद्राराक्षसे प्रतिफलिता राजनीतिः संक्षेपण आलोच्यताम्।

SAN-404B (PURVOTTARAMÍMÁMSÁDARŚANA)

Group – A

1. प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×2

(a) ब्रह्मसूत्रे कति सूत्राणि सन्ति? सूत्रस्य किं लक्षणम्?

(b) ब्रह्मसूत्रस्य प्रसिद्धाः भाष्यकाराः के? भाष्यस्य किं लक्षणम्?

(c) अद्वैतशब्दस्य कोऽर्थः?

2. यथेच्छं त्रयाणां व्याख्या कार्या — 3×4

(a) साधनचतुष्टयम्

(b) सर्वज्ञः

(c) ब्रह्मणः स्वरूपलक्षणम्

(d) जन्माद्यस्य यतः।

3. एक: प्रश्न: समाधेय: — 1×8

(a) अथशब्दस्यानन्तर्यार्थत्वं यथाग्रन्थं निरूपयत।

(b) शास्त्रयोनित्वादिति सूत्रस्यार्थं शाङ्करभाष्यमाधारीकृत्य दर्शयत।

Group – B

4. प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×2

(a) अर्थसंग्रहस्य प्रणेता क:? अर्थसंग्रहकारेण प्रतिपादितं दर्शनं किमस्ति?

(b) 'सोमेन यजेत' — इति विधि: कीदृश:?

(c) अधिकारविधे: लक्षणं किम् ?

5. यथेच्छं एकस्य टीका कार्या — 1×4

(a) शाब्दीभावना

(b) श्रुति:।

6. एक: प्रश्न: समाधेय: — 1×8

(a) अर्थसंग्रहानुसारं धर्मलक्षणं निरूप्य प्रतिपदव्यावृत्तिपुर:सरं तस्य व्याख्यानं कार्यम्।

(b) को नाम विधि:? कति विधय: सन्ति? तत्र उत्पत्तिविधे: स्वरूपं विशदमालोच्यताम्।